

Panuje powszechna zgoda wśród ekonomistów, że instytucje rynku pracy w istotny sposób determinują jego dynamikę. Wpływając na decyzje firm o zatrudnianiu oraz decyzje gospodarstw domowych o podaży pracy, a w konsekwencji na stopy kreacji i destrukcji miejsc pracy, instytucje te oddziałują na zagregowany poziom zatrudnienia, poziom płac, pozapłacowe koszty pracy, a w rezultacie także na poziom najważniejszych zmiennych makroekonomicznych, takich jak produkcja, konsumpcja, inwestycje oraz inflacja.

Wpływ instytucji rynku pracy na cykl koniunkturalny został w ostatnich latach dogłębnie przebadany, zarówno empirycznie, jak i na gruncie formalnych modeli głęboko zakotwiczonych w teorii ekonomii. Niemniej, co może być pewnym zaskoczeniem, mało uwagi zostało poświęcone wpływowi instytucji rynku pracy na indywidualne ryzyko dotyczące heterogeniczne gospodarstwa domowe i na powiązany z nim motyw przezornościowy kształtujący ich decyzje. Z uwagi na fakt, że motyw ten jest kluczowym wyznacznikiem podejmowanych przez gospodarstwa domowe decyzji o konsumpcji i oszczędnościach, można także spodziewać się jego wpływu na zagregowany popyt oraz, w warunkach sztywności cenowych, na produkcję.

Wyżej wspomniana luka w literaturze wydaje się wynikać z faktu, że analiza heterogenicznych wyborów w cyklu koniunkturalnym nie jest możliwa w ramach standardowych modeli makroekonomicznych, w tym modeli klasy DSGE. Modele te, będące podstawowym narzędziem wykorzystywanym w badaniach makroekonomicznych, opierają się na założeniu o kompletnych rynkach, dzięki czemu gospodarstwa domowe mogą się ubezpieczyć od indywidualnego ryzyka. W rezultacie, status na rynku pracy (zatrudnienie a bezrobocie) nie przekłada się na wydatki, co ułatwia agregację i pozwala prowadzić analizę w ramach modelu z reprezentatywnym agentem.

Najnowsze badania pokazują, że heterogeniczność gospodarstw domowych i zmienne w czasie nierówności mają jednak istotne efekty na poziomie zagregowanym. Jednocześnie postęp w metodach obliczeniowych i numerycznych pozwolił uchylić założenie o kompletnych rynkach finansowych. Otwiera to pole do rygorystycznych analiz poświęconych interakcjom instytucji rynku pracy z motywami przezornościowymi gospodarstw narażonych na ryzyko utraty pracy. Naszym celem jest analiza wpływu instytucji rynku pracy na zagregowany popyt według następującego kanału: zmiany w tych instytucjach wpływają na popyt na pracę i jej podaż, kształtując przepływy na rynku pracy, co modyfikuje poziom ryzyka utraty pracy, przeciw któremu pojedynczy pracownicy nie mogą się w pełni ubezpieczyć. Zmiana tego ryzyka wpływa z kolei na motyw przezornościowy oszczędzania, a w konsekwencji przekłada się na zagregowany popyt oraz poziom produkcji.

Poprzez uwzględnienie niedawno rozwiniętych metod obliczeniowych, nasz projekt ma na celu włączenie tego intuicyjnego mechanizmu do modeli cyklu koniunkturalnego, aby ponownie ocenić wpływ instytucji rynku pracy na skutki wahań zagregowanego popytu i jego stabilizację. Jeżeli, zgodnie z naszymi hipotezami badawczymi, kanał oddziaływania instytucji na motyw przezornościowy okaże się być wystarczająco silny, niniejszy projekt może doprowadzić do zmiany konsensusu panującego w literaturze, która do tej pory nie uwzględniała heterogeniczności gospodarstw domowych, a przynajmniej zmienić jej implikacje ilościowe. Innymi słowy, poprzez uwzględnienie interakcji pomiędzy instytucjami rynku pracy a implikacjami heterogeniczności gospodarstw domowych na zagregowany popyt, chcemy rzucić nowe światło na ocenę i projektowanie polityk rynku pracy.